

ปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อผลการดำเนินงานของธุรกิจอาหารและเครื่องดื่มในประเทศไทย

FACTORS INFLUENCING THE PERFORMANCE OF THE FOOD AND BEVERAGE BUSINESS IN THAILAND

กัญรัตน์ ธีระชนชัยกุล¹ และภาวิศา การ์ตัน²
Kanyarat Teerathanachaiyakun¹, and Phawisa Karat²

¹ สาขาวิชาการบริหารและการจัดการสมัยใหม่ คณะบริหารธุรกิจ มหาวิทยาลัยศรีปทุม
Modern administration and management major Faculty of Business Administration Sripatum University
E-mail: Kanyarat.ti@spu.ac.th

² สาขาวิชาการจัดการธุรกิจด้านการบิน คณะบริหารธุรกิจ มหาวิทยาลัยศรีปทุม
Aviation Business Management major Faculty of Business Administration Sripatum University
E-mail: Phawisa.ka@spu.ac.th

Received : June 21, 2024

Revised : December 12, 2024

Accepted : December 30, 2024

บทคัดย่อ

การวิจัยครั้งนี้มีวัตถุประสงค์ เพื่อศึกษาระดับของปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อผลการดำเนินงานของธุรกิจอาหารและเครื่องดื่มในประเทศไทย และศึกษาอิทธิพลของปัจจัยที่ส่งผลต่อผลการดำเนินงานของธุรกิจอาหารและเครื่องดื่มในประเทศไทย กลุ่มตัวอย่างในการศึกษาวิจัยครั้งนี้ คือ ผู้บริหารระดับหัวหน้าแผนกขึ้นไปปฏิบัติงานในองค์กรธุรกิจที่อยู่ในหมวดธุรกิจอาหารและเครื่องดื่ม ที่จดทะเบียนอยู่ในตลาดหลักทรัพย์แห่งประเทศไทยเท่านั้น จำนวน 300 คน ผู้วิจัยได้วิเคราะห์ข้อมูล และประมวลผลข้อมูล โดยใช้โปรแกรมสำเร็จรูปทางสถิติเพื่อการวิจัย สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูลในการศึกษาครั้งนี้ มีดังนี้ ค่าความถี่ และค่าร้อยละ ค่าเฉลี่ย และ ค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน และวิเคราะห์สมการถดถอยพหุคูณ สำหรับค่านัยสำคัญทางสถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์กำหนดไว้ที่ระดับ 0.05

ผลการวิจัย พบว่า ระดับของปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อผลการดำเนินงานของธุรกิจอาหารและเครื่องดื่มในประเทศไทย อยู่ในระดับมาก และปัจจัยด้านการเปลี่ยนแปลงทางธุรกิจ ส่งผลต่อผลการดำเนินงานของธุรกิจอาหารและเครื่องดื่มในประเทศไทยอยู่ในระดับสูง

คำสำคัญ

การเปลี่ยนแปลงทางธุรกิจ ธุรกิจอาหารและเครื่องดื่ม ผลการดำเนินงาน

ABSTRACT

This research has the objective to study the level of factors influencing the performance of food and beverage businesses in Thailand. And study the influence of factors affecting the performance of the food and beverage business in Thailand. The researcher determined the sample group for this study to be executives at the level of department heads and above who work in business organizations in the food and beverage business category. That are registered on the Stock Exchange of Thailand only, totaling 300 people. The researcher analyzed the data. By collecting all received questionnaires. Used to analyze and process data. Using statistical packages for research Statistics used in data analysis in this study are as follows: frequency and percentage, mean and standard deviation. and analyze multiple regression equations The statistical significance used in the analysis was set at the 0.05 level.

The results of the research found that Level of factors influencing the performance of food and beverage businesses in Thailand at a high level. Business change factors It affects the operating results of the food and beverage business in Thailand to a high level.

Keywords

Business Changes, Food and Beverage, Business Performance Results

ความสำคัญของปัญหา

Tan et al. (2023) ได้อธิบายไว้อย่างน่าสนใจว่า ธุรกิจอาหารและเครื่องดื่มมีความสำคัญอย่างมากต่อเศรษฐกิจ เพราะเป็นหนึ่งในปัจจัยพื้นฐานที่มีความต้องการสูงและต่อเนื่องจากผู้บริโภค ทั้งยังสร้างงานและรายได้ให้กับผู้ประกอบการและพนักงานในภาคส่วนนี้ นอกจากนี้ ธุรกิจนี้ยังมีความท้าทายในการปรับตัวกับเทรนด์และความต้องการของตลาด เช่น การเน้นสุขภาพ ความยั่งยืน และความปลอดภัยของอาหาร Khalili et al. (2023) ได้อธิบายเพิ่มเติมอย่างน่าสนใจว่า ธุรกิจอาหารและเครื่องดื่มเป็นธุรกิจที่เกี่ยวข้องกับการผลิต จัดจำหน่าย และให้บริการอาหารและเครื่องดื่มแก่ผู้บริโภค ครอบคลุมตั้งแต่ร้านอาหาร คาเฟ่ บาร์ ภัตตาคาร โรงแรม ร้านสะดวกซื้อ ซูเปอร์มาร์เก็ต โรงงานผลิตอาหารและเครื่องดื่ม และอื่นๆ ที่เกี่ยวข้องกับการบริโภคอาหารและเครื่องดื่ม

นอกจากนี้ Tirathanachaiyakun (2020) ได้อธิบายอย่างน่าสนใจว่า ปัจจัยด้านการเปลี่ยนแปลงทางธุรกิจมีผลกระทบต่อผลการดำเนินงานของธุรกิจอาหารและเครื่องดื่มอย่างมาก โดยสามารถแบ่งปัจจัยที่มีผลกระทบออกเป็นหลายด้านดังนี้ (1) ปัจจัยทางเศรษฐกิจภาวะเศรษฐกิจ เมื่อเศรษฐกิจอยู่ในช่วงขาขึ้น ผู้บริโภคมีกำลังซื้อสูงขึ้น ส่งผลให้ยอดขายในธุรกิจอาหารและเครื่องดื่มเพิ่มขึ้น ในทางกลับกัน หากเศรษฐกิจตกต่ำ กำลังซื้อของผู้บริโภคลดลง ทำให้ยอดขายลดลง (2) อัตราเงินเฟ้อ ส่งผลต่อราคาวัตถุดิบและค่าใช้จ่ายในการดำเนินธุรกิจ ถ้าอัตราเงินเฟ้อสูง ราคาวัตถุดิบและค่าแรงงานก็จะเพิ่มขึ้น ส่งผลกระทบต่อกำไรของธุรกิจ (3) อัตราแลกเปลี่ยนสำหรับธุรกิจที่นำเข้าวัตถุดิบจากต่างประเทศ อัตราแลกเปลี่ยนมีผลต่อต้นทุนของวัตถุดิบและการกำหนดราคาขาย (4) ปัจจัยทางเทคโนโลยีการสั่งซื้อออนไลน์และบริการจัดส่ง การพัฒนาแพลตฟอร์มสั่งซื้ออาหารออนไลน์และบริการจัดส่ง เช่น GrabFood, Foodpanda ทำให้ธุรกิจอาหารและเครื่องดื่มต้องปรับตัวเพื่อรองรับการสั่งซื้อทางออนไลน์ (5) ระบบจัดการร้านค้าและสต็อกสินค้า การนำเทคโนโลยีมาใช้ในระบบจัดการร้านค้า เช่น POS (Point of Sale) และระบบจัดการสต็อก ช่วยเพิ่มประสิทธิภาพในการบริหารจัดการและลดความผิดพลาด (6) นวัตกรรมอาหารและเครื่องดื่ม การพัฒนาผลิตภัณฑ์ใหม่ๆ ที่ตอบโจทย์ผู้บริโภค เช่น อาหารเพื่อสุขภาพ เครื่องดื่มที่มีส่วนผสมของสารสกัดจากธรรมชาติ (7) ปัจจัยทางสังคมการเปลี่ยนแปลงในพฤติกรรมผู้บริโภค เช่น ความสนใจใน

สุขภาพและความยั่งยืน การเลือกบริโภคอาหารที่เป็นมิตรต่อสิ่งแวดล้อม อาหารมังสวิรัต หรืออาหารออร์แกนิก (8) ประชากรและไลฟ์สไตล์ การเพิ่มขึ้นของประชากรในเขตเมืองทำให้ความต้องการอาหารสะดวกซื้อและบริการจัดส่งเพิ่มขึ้น ไลฟ์สไตล์ที่เร่งรีบทำให้ร้านอาหารฟาสต์ฟู้ดได้รับความนิยม (9) ปัจจัยทางกฎระเบียบและกฎหมาย กฎหมายและข้อบังคับด้านอาหาร เช่น มาตรฐานความปลอดภัยของอาหาร กฎหมายด้านสุขอนามัย การปฏิบัติตามกฎหมายเหล่านี้มีผลต่อการดำเนินงานและต้นทุน (10) นโยบายของรัฐบาล เช่น การสนับสนุนธุรกิจขนาดเล็ก การส่งเสริมการใช้วัตถุดิบท้องถิ่น หรือการควบคุมราคาสินค้า (11) ปัจจัยทางการแข่งขัน (12) การแข่งขันในตลาด จำนวนคู่แข่งในตลาดมีผลต่อการตั้งราคาและการสร้างความแตกต่างเพื่อดึงดูดลูกค้า (13) การสร้างแบรนด์ และภาพลักษณ์ การมีแบรนด์ที่แข็งแกร่งและภาพลักษณ์ที่ดีช่วยสร้างความเชื่อมั่นและดึงดูดลูกค้าผลกระทบต่อผลการดำเนินงานของธุรกิจอาหารและเครื่องดื่ม (14) ยอดขายและรายได้ ปัจจัยเหล่านี้สามารถส่งผลโดยตรงต่อยอดขายและรายได้ของธุรกิจ (15) ต้นทุนและกำไร การบริหารจัดการต้นทุนอย่างมีประสิทธิภาพในสภาวะเศรษฐกิจที่เปลี่ยนแปลงสามารถช่วยเพิ่มกำไร และ (16) ความยั่งยืนในตลาด: ความสามารถในการปรับตัวต่อการเปลี่ยนแปลงในตลาดและนวัตกรรมที่เกิดขึ้น ดังนั้น การเข้าใจและปรับตัวต่อปัจจัยเหล่านี้เป็นสิ่งสำคัญสำหรับธุรกิจอาหารและเครื่องดื่มในการรักษาความสามารถในการแข่งขันและการเติบโตในระยะยาว ทั้งนี้ Balanced Scorecard เป็นเครื่องมือที่ช่วยในการประเมินและติดตามผลการดำเนินงานขององค์กร โดยพิจารณาในหลายมิติ ไม่เพียงแต่ด้านการเงิน แต่ยังรวมถึงด้านลูกค้า, กระบวนการภายใน, และการพัฒนาและการเรียนรู้การนำ BSC มาใช้ในการประเมินผลการดำเนินงานสามารถทำได้ตามขั้นตอนดังนี้: กำหนดวิสัยทัศน์และกลยุทธ์: เริ่มจากการชัดเจนในวิสัยทัศน์และกลยุทธ์ขององค์กรสร้างมุมมองที่สอดคล้อง: แบ่งการประเมินออกเป็น 4 มุมมองหลัก: (1) ด้านการเงิน: เป้าหมายทางการเงิน เช่น ผลกำไร, รายรับ (2) ด้านลูกค้า: ความพึงพอใจของลูกค้า, การรักษาลูกค้า (3) ด้านกระบวนการภายใน: ประสิทธิภาพของกระบวนการทำงาน (4) ด้านการเรียนรู้และการเติบโต: การพัฒนาบุคลากร, นวัตกรรม ด้านกำหนดตัวชี้วัด: สร้างตัวชี้วัดที่เหมาะสมเพื่อวัดผลในแต่ละมุมมอง ประกอบด้วย (1)วางแผนและติดตามผล: สร้างแผนปฏิบัติการและติดตามผลอย่างสม่ำเสมอ (2) ปรับปรุงอย่างต่อเนื่อง: นำข้อมูลจากการติดตามผลมาใช้ในการปรับปรุงกลยุทธ์และแนวทางการดำเนินงานการใช้ BSC ช่วยให้องค์กรสามารถมองเห็นภาพรวมที่สมดุล และเชื่อมโยงเป้าหมายทางการเงินกับกิจกรรมอื่นๆ ที่ส่งผลต่อความสำเร็จขององค์กรในระยะยาวได้อย่างมีประสิทธิภาพ

จากการทบทวนวรรณกรรมดังกล่าวข้างต้น ทำให้ผู้วิจัยสนใจศึกษาวิจัย เรื่องปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อผลการดำเนินงานของธุรกิจอาหารและเครื่องดื่มในประเทศไทย ซึ่งผลจากการวิจัยครั้งกลุ่มธุรกิจอาหารและเครื่องดื่มในประเทศไทยสามารถนำไปใช้เป็นข้อมูล ในการพัฒนาปรับปรุงและพัฒนากระบวนการบริหารจัดการ และผลการดำเนินงานของธุรกิจอาหารและเครื่องดื่มให้มีประสิทธิภาพ และเกิดประสิทธิผลมากยิ่งขึ้นตลอดจนหน่วยงานที่เกี่ยวข้องสามารถนำผลการวิจัยไปใช้ในการกำหนดนโยบายทั้งในระดับ มหภาคและระดับจุลภาค เพื่อเพิ่มศักยภาพการแข่งขันของผู้ประกอบการธุรกิจอาหารและเครื่องดื่มได้อย่างมีประสิทธิภาพ และเกิดประสิทธิผลในทางปฏิบัติได้มากยิ่งขึ้น

วัตถุประสงค์การวิจัย

1. เพื่อศึกษาปัจจัยที่ส่งผลกระทบต่อผลการดำเนินงานของธุรกิจอาหารและเครื่องดื่มในประเทศไทย
2. เพื่อศึกษาระดับของปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อผลการดำเนินงานของธุรกิจอาหารและเครื่องดื่ม ในประเทศ

วิธีดำเนินการวิจัย

1. แบบแผนการวิจัย

การวิจัยเรื่อง ปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อผลการดำเนินงานของธุรกิจอาหารและเครื่องดื่มในประเทศไทย ครั้งนี้เป็นงานวิจัยเชิงปริมาณ ซึ่งมุ่งเน้นทำการสำรวจสอบถามเฉพาะ ผู้บริหารระดับหัวหน้าแผนกขึ้นไปปฏิบัติงานในองค์กรธุรกิจที่อยู่ในหมวดธุรกิจอาหารและเครื่องดื่ม ที่จดทะเบียนอยู่ในตลาดหลักทรัพย์แห่งประเทศไทยเท่านั้น โดยใช้เครื่องมือในการเก็บรวบรวมข้อมูล คือ แบบสอบถาม

2. ประชากรและตัวอย่าง

ประชากรที่ใช้ในการศึกษาวิจัยครั้งนี้ คือ องค์กรธุรกิจที่อยู่ในหมวดธุรกิจอาหารและเครื่องดื่ม ที่จดทะเบียนอยู่ในตลาดหลักทรัพย์แห่งประเทศไทยเท่านั้น ไทย จำนวน 1,400 แห่ง (Stock Exchange of Thailand, SET 2024)

กลุ่มตัวอย่างในการวิจัยครั้งนี้ ผู้วิจัยเลือกศึกษาเฉพาะ ผู้บริหารระดับหัวหน้าแผนกขึ้นไปปฏิบัติงานในองค์กรธุรกิจที่อยู่ในหมวดธุรกิจอาหารและเครื่องดื่ม ที่จดทะเบียนอยู่ในตลาดหลักทรัพย์แห่งประเทศไทยเท่านั้น ผู้วิจัยจึงได้กำหนดขนาดของกลุ่มตัวอย่างที่มีความเหมาะสม จำนวน 311คน โดยใช้สูตรการคำนวณ ตามแนวคิดทฤษฎีของ Taro Yamane ผู้วิจัยใช้วิธีการเลือกกลุ่มตัวอย่างแบบเจาะจง

3. เครื่องมือวิจัย

ผู้วิจัย ใช้แบบสอบถาม เป็นเครื่องมือในการวิจัย โดยแบบสอบถาม 1 ฉบับ แบ่งเป็น 3 ส่วนข้อความที่ใช้วัดตัวแปรทุกตัวได้มาจากการทบทวนวรรณกรรมดังนั้นเนื้อหาในแบบสอบถามจะครอบคลุมแนวคิดต่าง ๆ ที่ได้จากการทบทวนวรรณกรรมดังกล่าว เพื่อให้ตรงประเด็นและสอดคล้องกับวัตถุประสงค์ที่กำหนดไว้ โดยแบบสอบถามแบ่งออกเป็น 4 ส่วน ดังนี้ ส่วนที่ 1 คำถามเกี่ยวกับด้านส่วนบุคคลของผู้ตอบแบบสอบถาม ส่วนที่ 2 คำถามเกี่ยวกับด้านการเปลี่ยนแปลงทางธุรกิจ (Business Transformation) ผู้วิจัยใช้แนวคิด ของ Sune Dueholm Muller (2014) ส่วนที่ 3 คำถามเกี่ยวกับด้านผลการดำเนินงานทางธุรกิจ ผู้วิจัยใช้แนวคิด Balanced Scorecard ของ Kaplan & Norton (1990) โดยแต่ละข้อความมีลักษณะเป็นแบบมาตราส่วนประมาณค่า (Rating Scale) โดยใช้วิธี Likert Scale มี 5 ระดับ คือ มากที่สุด มาก ปานกลาง น้อย และน้อยที่สุด

4. การเก็บรวบรวมข้อมูล

1. ผู้วิจัยทำการเก็บรวบรวมข้อมูลโดยมีหนังสือขอความร่วมมือในการเก็บข้อมูลเพื่อทำวิจัยที่เป็นกลุ่มตัวอย่างในการตอบแบบสอบถาม

2. ผู้วิจัยส่งแบบสอบถามพร้อมหนังสือขอความอนุเคราะห์ในการตอบแบบสอบถามไปยังองค์กรธุรกิจที่อยู่ในหมวดธุรกิจอาหารและเครื่องดื่ม ที่จดทะเบียนอยู่ในตลาดหลักทรัพย์แห่งประเทศไทย โดยผู้วิจัยเก็บรวบรวมข้อมูลด้วยตนเองในบางส่วน และบางส่วนจะทำการส่งทางไปรษณีย์ให้กับผู้ประสานงานซึ่งปฏิบัติงานอยู่ยังองค์กรธุรกิจ ในกรณีที่ยังไม่ได้รับแบบสอบถามคืน ผู้วิจัยได้ดำเนินการติดตามครั้งที่ 2 และ 3 โดยวิธีการต่างๆ เช่น ส่งแบบสอบถามไปให้ใหม่ โทรศัพท์สอบถาม และติดตามด้วยตนเอง ทั้งนี้เพื่อให้ได้ข้อมูลที่สมบูรณ์ที่สุด

3. ผู้วิจัยได้รับแบบสอบถามกลับคืนมาจำนวน 300 ฉบับ แล้วนำมาวิเคราะห์ข้อมูลในลำดับต่อไป โดยผู้วิจัยดำเนินการวิเคราะห์ข้อมูล ดังต่อไปนี้

5. การวิเคราะห์ข้อมูล

1. ค่าความถี่ (Frequency) และค่าร้อยละ (Percentage) ใช้สำหรับวิเคราะห์ปัจจัยพื้นฐานส่วนบุคคล ได้แก่ เพศ อายุ สถานภาพการสมรส ระดับการศึกษา รายได้เฉลี่ยต่อเดือนในปัจจุบัน

2. ค่าเฉลี่ย (Mean) และ ค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน (Standard Deviation หรือ S.D.) ใช้สำหรับวิเคราะห์ระดับของการเปลี่ยนแปลงทางธุรกิจ และผลการดำเนินงานทางธุรกิจ

3. ใช้การวิเคราะห์หาค่าการถดถอยพหุคูณ (Multiple Regression) (ขนาดอักษร 14 point)

ผลการวิจัย

ผู้วิจัยนำข้อมูลจากแบบสอบถามไปวิเคราะห์เพื่อตอบวัตถุประสงค์ที่ 1 เพื่อศึกษาปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อผลการดำเนินงานของธุรกิจอาหารและเครื่องดื่มในประเทศไทย ผลการวิเคราะห์ข้อมูลสามารถนำเสนอได้ดังนี้

ตารางที่ 1 ผลการวิเคราะห์ข้อมูลเกี่ยวกับการเปลี่ยนแปลงทางธุรกิจ

การเปลี่ยนแปลงทางธุรกิจ	ระดับความคิดเห็น		
	S.D.	แปลผล	
ด้านการเปลี่ยนแปลงรูปแบบกลยุทธ์	3.82	0.83	มาก
ด้านการเปลี่ยนแปลงรูปแบบการดำเนินงาน	3.86	0.77	มาก
การเปลี่ยนแปลงเทคโนโลยีและนวัตกรรม	3.83	0.78	มาก
รวม	3.84	0.76	มาก

ด้านผลการดำเนินงานทางธุรกิจ ประกอบด้วย 4 องค์ประกอบ ได้แก่ ด้านการเงิน ด้านลูกค้า ด้านกระบวนการภายใน และด้านการเรียนรู้และพัฒนา (ผลการวิเคราะห์ข้อมูลสามารถนำเสนอได้ดังต่อไปนี้) ผลการวิเคราะห์ข้อมูลสามารถนำเสนอได้ดังนี้

ตารางที่ 2 ผลการวิเคราะห์ข้อมูลเกี่ยวกับผลการดำเนินงานทางธุรกิจ

ผลการดำเนินงานทางธุรกิจ	ระดับความคิดเห็น		
	S.D.	แปลผล	
ด้านการเงิน	3.79	0.76	มาก
ด้านลูกค้า	3.82	0.73	มาก
ด้านกระบวนการภายใน	3.77	0.75	มาก
ด้านการเรียนรู้และพัฒนา	3.79	0.76	มาก
รวม	3.79	0.71	มาก

จากตารางที่ 2 แสดงผลการวิเคราะห์ข้อมูลเกี่ยวกับผลการดำเนินงานทางธุรกิจ พบว่า ในภาพรวมผู้ตอบแบบสอบถามมีความคิดเห็นเกี่ยวกับผลการดำเนินงานทางธุรกิจ อยู่ในระดับมาก ($\bar{x} = 3.79, S.D. = 0.71$)

ผู้วิจัยนำข้อมูลจากแบบสอบถามไปวิเคราะห์เพื่อตอบวัตถุประสงค์ที่ 2 เพื่อศึกษาอิทธิพลของปัจจัยที่ส่งผลต่อผลการดำเนินงานของธุรกิจอาหารและเครื่องดื่มในประเทศไทย ผลการวิเคราะห์ข้อมูลสามารถนำเสนอได้ ดังนี้

ตารางที่ 3 ผลการวิเคราะห์การถดถอยพหุคูณ (Multiple Regression) การเปลี่ยนแปลงทางธุรกิจที่มีอิทธิพลต่อผลการดำเนินงานของธุรกิจอาหารและเครื่องดื่มในประเทศไทย

Model	ตัวแปรต้น	b	SE _{est}	β	t	p-value(sig.)
1	ค่าคงที่ (Constant)	0.260	0.047		5.280	0.000*
	BC1		0.035	0.079	1.880	0.062
	BC2	0.098	0.035	0.125	2.899	0.005*
	BC3		0.044	0.011	0.245	0.805

* มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05 * $R = 0.966, R^2 = 0.934, Seest = 0.000, F = 599.234, Sig. of F = 0.000$

BC1 = การเปลี่ยนแปลงรูปแบบกลยุทธ์

BC2 = การเปลี่ยนแปลงรูปแบบการดำเนินงาน

BC3 = การเปลี่ยนแปลงเทคโนโลยีและนวัตกรรม

จากตารางที่ 3 สามารถอธิบายได้ว่า การเปลี่ยนแปลงทางธุรกิจมีอิทธิพลต่อผลการดำเนินงานของธุรกิจอาหารและเครื่องดื่มในประเทศไทยด้านการเปลี่ยนแปลงรูปแบบการดำเนินงาน ในระดับมาก

อภิปรายผลการวิจัย

ผลการวิจัยเรื่อง ปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อผลการดำเนินงานของธุรกิจอาหารและเครื่องดื่มในประเทศไทยครั้งนี้ มีข้อค้นพบที่ควรนำมาอภิปรายผล ดังนี้ การเปลี่ยนแปลงทางธุรกิจมีอิทธิพลต่อผลการดำเนินงานของธุรกิจอาหารและเครื่องดื่มในประเทศไทยอยู่ในระดับมาก สอดคล้องกับงานวิจัยของ Kanjanarod et al. (2020) ที่ได้ศึกษาวิจัยเรื่องปัจจัยเหตุและผลที่มีอิทธิพลต่อการเปลี่ยนแปลงทางธุรกิจและผลการดำเนินงาน ทางธุรกิจของธุรกิจวิสาหกิจขนาดกลางและขนาดย่อมภาคการผลิต ของประเทศไทยผลการวิจัย พบว่า 1) ปัจจัยเหตุประกอบด้วย 3 องค์ประกอบหลัก ประกอบด้วย เทคโนโลยี ดิจิตอล มี 4 องค์ประกอบย่อย ได้แก่ ด้านความสามารถในการจัดหาเพื่อให้ได้มาซึ่งเทคโนโลยี ด้านความสามารถในการใช้เทคโนโลยี ด้านความสามารถในการดัดแปลงเทคโนโลยี ด้านความสามารถในการ ทำนวัตกรรมเทคโนโลยี ความสามารถในการแข่งขัน มี 3 องค์ประกอบย่อย ได้แก่ ด้านความได้เปรียบ ในด้านต้นทุน ด้านความได้เปรียบในการสร้างความแตกต่าง ด้านความได้เปรียบในการตอบสนอง คุณภาพการให้บริการ มี 5 องค์ประกอบย่อย ได้แก่ ด้านการให้บริการอย่างเสมอภาค ด้านการให้บริการ ที่ตรงเวลา ด้านการให้บริการอย่างเพียงพอ ด้านการให้บริการอย่างต่อเนื่อง ด้านการให้บริการอย่าง ก้าวหน้า และปัจจัยผลประกอบด้วย การเปลี่ยนแปลงทางธุรกิจ มี 4 องค์ประกอบย่อย ได้แก่ ด้านการ เปลี่ยนแปลงทางการตลาด ด้านการเปลี่ยนแปลงทางด้านการเงิน ด้านการเปลี่ยนแปลงทางด้านบุคลากร ด้านการเปลี่ยนแปลงทางด้านการปฏิบัติการ และผลการดำเนินงานทางธุรกิจ มี 4 องค์ประกอบย่อย ได้แก่ ด้านการเงิน ด้านกระบวนการภายใน ด้านการเรียนรู้และพัฒนา ด้านลูกค้า (2) ผลการวิเคราะห์ องค์ประกอบเชิงยืนยันของปัจจัยเหตุและผล ที่มีอิทธิพลต่อการเปลี่ยนแปลงทางธุรกิจ และผลการ ดำเนินงานทางธุรกิจ ของธุรกิจวิสาหกิจขนาดกลางและขนาดย่อมภาคการผลิตของประเทศไทย พบว่า มีความสอดคล้องกับข้อมูลเชิงประจักษ์ สอดคล้องกับงานวิจัยของ Raekkar et al.(2023) ที่ได้ทำการศึกษาวิจัยเรื่องอิทธิพลของปัจจัยในการดำเนินธุรกิจที่มีต่อความเติบโต ของธุรกิจ SMEs ในจังหวัดเชียงราย ผลการวิจัยพบว่า (1) ปัจจัยในการดำเนินธุรกิจและความเติบโตของธุรกิจ SMEs ในจังหวัดเชียงราย โดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก (2) ประเภทของธุรกิจ อายุของกิจการ และจำนวนเงินลงทุนของกิจการ ที่แตกต่างกัน ความเติบโตของธุรกิจ SMEs ในจังหวัดเชียงราย แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05 (3) ปัจจัยในการดำเนินธุรกิจ ได้แก่ ด้านการจัดการ การเงิน การตลาด และการปฏิบัติการและเทคโนโลยี มีอิทธิพลทางบวกต่อความเติบโตของธุรกิจ SMEs ในจังหวัดเชียงรายอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05 โดยตัวแปรปัจจัยในการดำเนินธุรกิจ ทั้ง 4 ตัวแปรร่วมกันทำนายความเติบโตของธุรกิจ คิดเป็นร้อยละ 68.50 ผลจากการศึกษาครั้งนี้ นำมาเป็นแนวทางในการส่งเสริมและพัฒนาศักยภาพของธุรกิจ SMEs ให้มีความสามารถในการแข่งขันและความเติบโตอย่างยั่งยืนต่อไปและสอดคล้องกับงานวิจัยของ Damchub (2023) ที่ได้ทำการศึกษาเรื่อง การกำกับดูแลกิจการที่มีอิทธิพลต่อผลการดำเนินงานของ บริษัทจดทะเบียนในตลาดหลักทรัพย์แห่งประเทศไทย ผลการวิจัยพบว่า การกำกับดูแลกิจการ อันได้แก่ บทบาทและความรับผิดชอบของคณะกรรมการ กำหนดวัตถุประสงค์และเป้าหมาย สรรหาและพัฒนาผู้บริหารระดับสูง ส่งเสริมนวัตกรรมและการประกอบธุรกิจอย่างมีความรับผิดชอบต่อผู้มีส่วนได้เสียและการควบคุมภายใน ความน่าเชื่อถือทางการเงินและการเปิดเผยข้อมูล สนับสนุนการมีส่วนร่วมและการสื่อสารกับผู้ถือหุ้นมีอิทธิพลเชิงบวกกับผลการดำเนินงานของบริษัทจดทะเบียนในตลาดหลักทรัพย์แห่งประเทศไทยอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05

และการเสริมสร้างคณะกรรมการที่มีประสิทธิภาพไม่มีอิทธิพลกับผลการดำเนินงานของบริษัทจดทะเบียนในตลาดหลักทรัพย์แห่งประเทศไทยผลจากการวิจัยเป็นประโยชน์ต่อผู้บริหารและนักลงทุนโดยผู้บริหารบริษัทควรสนับสนุนและส่งเสริมให้บริษัทมีการกำกับดูแลกิจการที่ดีเพื่อสร้างความเชื่อมั่นและความโปร่งใสต่อผู้มีส่วนได้เสียซึ่งจะนำไปสู่ผลการดำเนินงานที่ยั่งยืนให้กับบริษัทต่อไป

ข้อเสนอแนะ

1. ข้อเสนอแนะเชิงนโยบาย

ผลจากการวิจัยครั้งนี้ สามารถนำไปใช้เป็นข้อมูลในการพัฒนาปรับปรุงองค์กรให้มีผลการดำเนินงานอย่างมีประสิทธิภาพและเกิดประสิทธิผลมากยิ่งขึ้น ตลอดจนหน่วยงานที่เกี่ยวข้องสามารถนำผลการวิจัยไปใช้ในการกำหนดนโยบายทั้งในระดับมหภาคและระดับจุลภาค เพื่อเพิ่มศักยภาพการแข่งขันของผู้ประกอบการ ได้อย่างมีประสิทธิภาพ และเกิดประสิทธิผลในทางปฏิบัติได้มากยิ่งขึ้นโดย

1. สนับสนุนการพัฒนาผลิตภัณฑ์: รัฐบาลควรสนับสนุนการวิจัยและพัฒนาผลิตภัณฑ์ใหม่ ๆ เพื่อให้สอดคล้องกับความต้องการของตลาดและแนวโน้มสุขภาพ
2. สร้างมาตรฐานการควบคุมคุณภาพ: กำหนดมาตรฐานการผลิตและการควบคุมคุณภาพที่เข้มงวดเพื่อสร้างความเชื่อมั่นในผลิตภัณฑ์
3. เพิ่มโอกาสในการเข้าถึงเงินทุน: เสนอโครงการสนับสนุนเงินทุนดอกเบี้ยต่ำสำหรับธุรกิจขนาดเล็กลงในอุตสาหกรรมอาหารและเครื่องดื่ม
4. ส่งเสริมการตลาดออนไลน์: สนับสนุนธุรกิจในการปรับตัวใช้เทคโนโลยีดิจิทัลและการตลาดออนไลน์ เพื่อเข้าถึงลูกค้าใหม่ ๆ
5. ฝึกอบรมและพัฒนาทักษะ: จัดโครงการฝึกอบรมเพื่อพัฒนาทักษะการบริหารจัดการและการบริการลูกค้าสำหรับผู้ดำเนินธุรกิจ
6. สร้างความร่วมมือระหว่างภาครัฐและเอกชน: ส่งเสริมความร่วมมือในรูปแบบของกลุ่มอุตสาหกรรมเพื่อแบ่งปันความรู้และประสบการณ์
7. ส่งเสริมการผลิตสินค้าที่เป็นมิตรกับสิ่งแวดล้อม: ผลักดันนโยบายที่สนับสนุนการผลิตอาหารและเครื่องดื่มที่ยั่งยืนและเป็นมิตรกับสิ่งแวดล้อม
8. สนับสนุนการวิจัยตลาด: ส่งเสริมการวิจัยตลาดเพื่อให้ข้อมูลที่ทันสมัยแก่ผู้ประกอบการในการตัดสินใจทางธุรกิจ

2. ข้อเสนอแนะในการนำไปใช้ประโยชน์

2.1 การนำไปใช้ในเชิงกลยุทธ์

1. การวางแผนธุรกิจ: ผู้ประกอบการสามารถใช้ผลวิจัยเป็นแนวทางในการกำหนดกลยุทธ์ทางธุรกิจ เช่น การเลือกทำเลที่ตั้ง การกำหนดราคาสินค้า การพัฒนาสินค้า และการให้บริการที่ตอบสนองความต้องการของลูกค้าได้อย่างมีประสิทธิภาพ

2. การบริหารจัดการทรัพยากร: ใช้ข้อมูลจากงานวิจัยเพื่อจัดสรรทรัพยากร เช่น บุคลากร วัตถุดิบ และการลงทุนในเทคโนโลยีที่เหมาะสมกับลักษณะของธุรกิจอาหารและเครื่องดื่มในประเทศไทย

2.2 การพัฒนาและปรับปรุงผลิตภัณฑ์

1. พฤติกรรมผู้บริโภค: ใช้ข้อมูลเกี่ยวกับปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อการตัดสินใจของผู้บริโภคในการพัฒนาสินค้าและบริการที่ตอบโจทย์กลุ่มเป้าหมาย

2. เทรนด์ตลาด: นำปัจจัยสำคัญที่เกี่ยวข้อง เช่น การเติบโตของอาหารเพื่อสุขภาพ หรือความนิยมในอาหารไทยในตลาดต่างประเทศ ไปพัฒนาเมนูและบริการใหม่ ๆ

2.3 การกำหนดนโยบายและส่งเสริมอุตสาหกรรม

1. ผู้กำหนดนโยบาย: หน่วยงานรัฐสามารถใช้ข้อมูลในงานวิจัยเพื่อออกมาตรการส่งเสริม เช่น การลดภาษีสำหรับธุรกิจขนาดเล็ก การสนับสนุนแหล่งเงินทุน หรือการส่งเสริมการนำเทคโนโลยีมาใช้ในการอุตสาหกรรม

2. สมาคมวิชาชีพ: สมาคมหรือองค์กรที่เกี่ยวข้องสามารถใช้ข้อมูลในงานวิจัยเพื่อจัดกิจกรรมฝึกอบรม หรือให้ความรู้แก่ผู้ประกอบการ

2.4 การศึกษาและวิจัยเพิ่มเติม

1. การขยายขอบเขต: ใช้ผลการวิจัยเป็นพื้นฐานในการศึกษาปัจจัยเฉพาะที่เกี่ยวข้อง เช่น ผลกระทบของเทคโนโลยีดิจิทัล หรือการจัดการด้านความยั่งยืน

2. การสร้างความร่วมมือ: สถาบันการศึกษาและองค์กรภาคธุรกิจสามารถนำข้อมูลไปใช้ในการพัฒนาความร่วมมือเพื่อเพิ่มขีดความสามารถของอุตสาหกรรมอาหารและเครื่องดื่มในประเทศไทย

2.5 การเตรียมความพร้อมต่อความเปลี่ยนแปลง

1. การรับมือกับความท้าทาย: ใช้ข้อมูลปัจจัยเสี่ยง เช่น สภาวะเศรษฐกิจ การแข่งขัน และการเปลี่ยนแปลงพฤติกรรมผู้บริโภค เพื่อตั้งแผนรับมือกับความเปลี่ยนแปลงในอนาคต

2. การใช้เทคโนโลยี: ส่งเสริมการใช้แพลตฟอร์มออนไลน์และระบบดิจิทัลในการบริหารจัดการธุรกิจและขยายตลาด

ทั้งนี้ข้อเสนอแนะเหล่านี้ช่วยให้ผู้ประกอบการ หน่วยงานที่เกี่ยวข้อง และนักวิจัย สามารถใช้ประโยชน์จากงานวิจัยเพื่อพัฒนาธุรกิจอาหารและเครื่องดื่มให้สอดคล้องกับสภาพแวดล้อมทางธุรกิจที่เปลี่ยนแปลงไปได้อย่างมีประสิทธิภาพ.

บรรณานุกรม

- Damchu,L. (2020). Corporate governance that influences the performance of companies. The company is listed on the national stock exchange. *Journal of Roi Kaensarn Academi*, 8(10), 1-9.
- Kaplan, R. S. (1990). *Conceptual foundations of the balanced scorecard*. Handbooks of management accounting research, 3, 1253-1269.
- Khalili Sadrabad, E., Hashemi, S. A., Nadjarzadeh, A., Askari, E., Akrami Mohajeri, F., & Ramroudi, F. (2023). Bisphenol A release from food and beverage containers–A review. *Food science & nutrition*, 11(7), 3718-3728.
- Olonite, O. A. (2021). Olonite sampling technique and Taro Yamane sampling method: The paradigm shift. *Available at SSRN 3994018*.
- Raekkar T. ., Thipsri N. ., Techaphan Ratanakul N. ., & Sriwichai M. . (2023). Influence of business operating factors on the growth of SMEs in Chiang Rai Province. *Academic Journal of Marketing and Management Rajamangala University of Technology Thanyaburi*, 10(2), 74–94.
- Ratchata, K., Vichit, U., & Kanyarat, T. (2020). Causal factors and effects influencing business transformation and performance of SMEs in the manufacturing sector in Thailand. *Journal of Research and Development Institute, Mahasarakham Rajabhat University*, 7(2), July–December 2020.

- Stock Exchange of Thailand (SET). (2024). *The beverage industry in Thailand*. Retrieved from (<https://www.set.or.th/>)
- Sune, D. M. 2014. "Political Maneuvering During Business Process Transformation: A Pluralist Approach." *Journal of the association for Information Systems*18, 3: 173 – 205.
- Tan, W. K., Husin, Z., Yasruddin, M. L., & Ismail, M. A. H. (2023). Recent technology for food and beverage quality assessment: a review. *Journal of Food Science and Technology*, 60(6), 1681-1694.
- Tirathanachaiyakun. K.,. (2020). *Model of Relationship of Factors Influencing the Performance of the Food and Beverage Business in Thailand*. Management Faculty of Business Administration, Sripatum University.

